

Український інститут національної пам'яті
Чернігівська обласна універсальна
наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
Корюківська централізована бібліотечна система

**КОРЮКІВСЬКА ТРАГЕДІЯ:
НАЙМАСОВІШИЙ ЗЛОЧИН ГІТЛЕРІВЦІВ.
БЕРЕЗЕНЬ 1943 р.**

Бібліографічний покажчик

Чернігів 2013

ББК 91.9:63
К 70

Корюківська трагедія: наймасовіший злочин гітлерівців. Березень 1943 р.: бібліогр. покажч. /Скл. Т.В. Сіренко, Л.В. Студьонова; авт. вступ. ст. С.В.Бутко; ред. І.Я. Каганова, відп. за вип. І.М. Аліференко. – Чернігів, 2013. – с. – Укр. ін-т нац. пам'яті; Чернігів. ОУНБ ім. В.Г. Короленка; Корюків. ЦБС.

Бібліографічний покажчик складений у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії березня 1943 р. та для вшанування пам'яті жертв цього наймасовішого злочину нацистів проти цивільного населення в Україні. До посібника вміщено збірники документів, книги, статті із журналів і газет, які побачили світ протягом 1943-2012 рр.

Посібник розрахований на істориків, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, бібліотечних і музейних працівників, краєзнавців, дослідників історичної спадщини Чернігівщини та всіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Складачі: Т.В. Сіренко, Л.В. Студьонова.
Авт. вступ. ст. С.В. Бутко.
Редактор: І.Я. Каганова.
Відп. за вип.: І.М. Аліференко.
Макетування О.В. Дорохова.
Ризограф ОУНБ ім. В.Г. Короленка.
Тираж 70

ПЕРЕДМОВА

Під час Другої світової війни 1939–1945 рр. в Європі загинула небачена до того, просто катастрофічна кількість цивільного населення. Головною причиною стали, не так звані супутні втрати воюючих сторін під час бойових дій та інші небажані наслідки війни, а результати свідомої і послідовної нацистської окупаційної політики по відношенню до населення окупованих країн, особливо тих населених пунктів і територій, де чинився опір завойовникам. Такі дії кваліфікуються світовою спільнотою та у міжнародному праві як злочини проти цивільного населення.

Фахівці Українського інституту національної пам'яті та вітчизняні історики підкреслюють, що у політиці нацизму в Другій світовій війні в Україні окремим видом злочинів проти цивільного населення було знищення карателями населених пунктів разом із його мешканцями. У 2012 р. дослідниками Інституту документально встановлено 544 таких знищень сіл і селищ (щодо знищення ще майже півтори сотні сіл ведеться робота з документального встановлення винуватців злочинів) на території України, а на Чернігівщині – 60 населених пунктів.

У скорботному списку спалених окупантами сіл і селищ особливе місце належить містечку Корюківка, розташованому в Чернігівській області України. Акція зі знищення цього населеного пункту, проведена карателями на початку березня 1943 р., є унікальною за рівнем жорстокості та кількістю знищеного цивільного населення навіть за мірками нацистської окупаційної політики в Європі у 1939–1945 рр.

Чернігівщина у 1941–1943 рр. була краєм активної діяльності радянських партизанів. Під час німецької окупації Корюківка стала центром радянського партизанського руху на Чернігівщині. Звідси почали свій шлях Чернігівський партизанський загін, партизанське з'єднання О. Федорова, тут постійно діяло партійне та комсомольське підпілля.

У лютому 1943 р. радянське партизанське з'єднання під командуванням Олексія Федорова повернулося з Брянщини і розташувалося у корюківських лісах на Кам'янському хуторі. Воно розпочало збір продовольства по селах і акції проти окупантів. Згодом гітлерівці за це спалили села Гуту Студенецьку, Тихоновичи, частину Перелюбу. Одним із заходів окупаційної влади проти партизан було взяття під арешт членів сімей партизанів у Корюківці, яких згодом, напевне, планували стратити. На прохання командира взводу з'єднання Феодосія Ступака, двох 12-13 річних синів якого теж посадили до корюківської в'язниці, а дружину розстріляли, Микола Попудренко, який на час відсутності Федорова виконував обов'язки командира, дав команду провести напад на містечко.

У ніч на 27 лютого 1943 року партизани з'єднання Федорова розгромили німецький гарнізон, залишки якого уцілили тільки у цегляному будинку лікарні. Визволили в'язнів з тюрми – сім'ї партизанів, активістів з усього району (за офіційними даними – 97 осіб, за спогадами – від 37 до 50).

Вранці 1 березня 1943 р. із м. Щорс у Корюківку прибув німецький каральний загін.

За інформацією Архіву Федеральної служби безпеки Російської Федерації, яка була надана на прохання Українського інституту національної пам'яті, наказ про знищення Корюківки віддав начальник штабу 399-ї головної польової комендатури підполковник Байер Бруно Франц, 1888 р.н., уродженець німецького міста Касселя.

Територія Чернігівської області перебувала в окупації під управлінням німецького військового командування, з кінця 1942 р. головна польова комендатура № 399 у місті Конотоп Сумської області була підпорядкована VII відділу при штабі групи армій «Південь». Окупаційна адміністрація на території Чернігівщини, крім власне німецьких військових і спеціалізованих каральних формувань із числа колабораціоністів – громадян СРСР, широко використовувала підрозділи угорської 105-ї легкої дивізії зі складу Східної окупаційної групи військ. Вони, як

повідомили архівісти ФСБ, з жовтня 1942 р. до вересня 1943 р. здійснювали масові розстріли мирного населення, знищення населених пунктів Чернігівщини, інші військові злочини й безчинства за вказівками командуючого групою генерал-лейтенанта Алдя-Папа Золтана Йогана, 1895 р. нар., уродженця Будапешту.

За інформацією колишнього партизана Івана Водоп'яна у книзі «Граніт» виконавцем каральної акції був батальйон 56-го карального полку фельджандармерії на чолі з начальником чернігівської служби безпеки Крістензена. За спогадами мешканців с. Маховики на Корюківщині колона вантажівок із карателями складалася з 18 машин.

Населений пункт було оточено. Всіх мешканців групами по 50-100 чол. зганяли у великі будинки і розстрілювали. Ось як про це описано в Акті Чернігівської обласної комісії з встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у Корюківці від 17 грудня 1943 р.: «Масові розстріли з наступним спаленням здійснювалися головним чином: 1) У ресторані, де зі свідчень свідків Горбачевської Ольги Павлівни, Самбурзької Лідії, Афанасьєвої Ксенії, які були під розстрілом, але тільки поранені і випадково залишилися жити, встановлено, що 1 березня 1943 року в будинку Корюківського ресторану загнано було до 500 чоловік мирного населення, у порядку черговості, партіями від 50 до 100 чоловік. Вони розстрілювалися кожний окремо з автомата на виду всіх присутніх людей.

Після всієї цієї розправи 2 березня 1943 року ресторан разом із трупами було спалено. [2]) Таке масове знищення людей шляхом розстрілу з наступним спаленням було проведено також у помешканні земвідділу, у театрі і на території церкви».

Римар Євген Юхимович, який вижив після розстрілу в ресторані, розповів: «Моя маленька донька лежала у мене на грудях, коли стріляли в неї прокляті кати там, у ресторані. Де тепер братська могила, там стояв ресторан. Заганяли нас туди, як худобу на бойню, й били з автоматів. Ніну я на руках ніс. А фашист поцілів мені в око. Я впав, а він по мені як застрочить. Тут у мені все потемніло, і нічого я більше не пам'ятаю. Троє моїх діток були вбиті. Навіть закопати їх не довелось: і мертвих діток не побачив, спалили їх прокляті кати. І не лишилось від моїх діток нічого. Навіть могилки...»

Одночасно до 10 легкових машин із карателями прочісували всі хати й околиці містечка і вбивали жителів у як помешканнях, так і на вулицях.

Для уявлення цього злочину наведемо уривок спогадів уцілілого мешканця, священика Всеволода Дагаєва: «Приблизно годині о дев'ятій ранку першого березня машини з німцями почали під'їздити до контори рафінадного заводу, де я неподалік квартирував. Напередодні ми з дружиною вирішили перебратися на квартиру в Олексіївку [район містечка]. І я пішов, щоб знайти підводу для перевезення речей. Коли повернувся, мене не пропустили, почали по мені стріляти. Я зайшов у дім метрів за десять від ресторану.

Коли переконався, що прокляті фашистські кати виїхали, зайшов до ресторану і побачив там гори вбитих людей і калюжі крові. В Олексіївці, куди я пішов відразу після цього, було те ж саме: у будинках і просто на подвір'ї лежало по 20-30 трупів.

Частину будинків із трупами гітлерівці спалили першого дня. На другий день тривало те ж саме. Були випадки, коли людей живими кидали у вогонь».

Після знищення всіх знайдених корюківців карателі містечко спалили. Очевидці казали, що дим і заграву від пожеж було видно у Щорсі, Сосниці, у Холмах.

Акцію проведено 1 і 2 березня 1943 р. Пізніше, 9 березня карателі повернулися, щоб допалити селище і добити вцілілих. Ось як про продовження цієї трагедії розповіла Лідія Скрипка: «[9 березня 1943 р.] ...наумівською дорогою [...] просувалися підводи корюківчан з пожитками. Люди забирали й вивозили все, що залишилося після погрому. Ліда бігла й хотіла потрапити на котрусь з підвід. Аж тут – кулеметна черга. Дівча впало у бур'яни і притихло. А фашисти автомобілем заїхали наперед підводам і зупинили їх. Майже всіх людей вивезли до

колишньої цегельні, заштовхали у піч для вижарювання цегли, облили їх гасом і запалили. Того ж дня нелюди на Камишанці [район Корюківки – упорядн.] повітягували з підпич спалених хат стареньких бабусь, які повернулися додому, завели їх до сараю, облили гасом і підпалили. Звірствували як хотіли».

Звернемо увагу на важливу згадку у спогаді Ганни Хомко: «У с. Наумівка [Корюківського району] почалися нові страждання: староста Савела, виконуючи наказ фашистів, почав арештовувати всіх корюківчан і розстрілювати їх. Арешти почалися в червні місяці». Отже, окупанти продовжували і після погрому Корюківки переслідувати і знищувати його уцілілих мешканців.

Наслідки нацистського злочину: вбито близько 7 тис. мешканців. В Акті Чернігівської обласної комісії з встановлення і розслідування злочинів німецько-фашистських загарбників у Корюківці від 17 грудня 1943 р. вказано, що 1 і 2 березня 1943 р. за підрахунками здійснено вбивство 6700 чоловік, спалено 1290 домов. У документі стан населеного пункту описано так: «При загальному огляді Корюківка являє собою абсолютно зруйноване селище (де залишилося тільки 10 житлових будівель [цегляні будівлі]) з повним знищенням житлових будинків, установ кінотеатру, будинків лікувально-медичної мережі: поліклініки, дитячої консультації, інфекційної лікарні, ясел, помешкання двох шкіл, зруйновано цукровий завод із усім підсобним господарством. І на цьому попелищі ми знаходимо кістки трупів тут спалених». Проте, реальна кількість загиблих, за оцінками дослідників і місцевої влади, набагато більша від встановленої комісією. Порахувати всіх через спалення у будинках та велике число неофіційних поховань без зовнішніх ознак навесні-влітку 1943 р. просто було неможливо, а радянські війська вступили до спаленого райцентру тільки 19 вересня цього ж року. Ускладнює оцінку втрат і те, що внаслідок цього злочину повністю припинили існування цілі родини і династії, про які вже нема кому згадати.

За майже 70 років після знищення Корюківки свідкам трагедії, органам влади, рідним, близьким та знайомим загиблих, історикам і краєзнавцям, фахівцям Корюківського історичного музею вдалося встановити поіменно тільки 1893 жертви, що оприлюднені в Мартирологу у 2013 р. На жаль, це тільки 28% всіх вбитих під час каральної акції, загальне число яких за даними Акту комісії від 17 грудня 1943 р. складало 6700 осіб. Навіть побіжний і приблизний аналіз цього скорботного списку показує, що нацистський окупаційний режим в боротьбі з партизанами знищив 704 дітей і підлітків (віком від немовлят до 16 років включно без огляду на стать), за іншим підрахунком – 1097 осіб жіночої статі (від немовлят до похилого віку), які на час війн та лихоліть є найбільш незахищеними серед цивільного населення.

Серед загиблих за національною ознакою найбільше українців – 1715 осіб, росіян – 94 особи, поляків – 4 особи і по одній особі – угорець, чех, білорус.

Тотальне знищення всього населення Корюківки виявило наочний факт, який дає відповідну характеристику загиблим мешканцям як громаді. Аналіз списку встановлених жертв показав, що серед 1893 вбитих карателями 1-2 березня 1943 р. у місті було 54 євреї. Отже, вони вижили після спеціального розшуку та суцільного винищення нацистами впродовж 1941–1942 рр. окупації – політики голокосту, що стало можливим тільки завдяки людяному, гуманному ставленню до них Корюківської селищної громади.

Корюківська трагедія 1-2 березня 1943 р. за своїми масштабами є найбільшою кривавою каральною акцією нацистів знищення населеного пункту разом із цивільним населенням у Другій світовій війні в Європі. До такого висновку підводить порівняння з фактами знищення населених пунктів в окупованих країнах Європи і, зокрема, зі всесвітньо відомими трагедіями Другої світової війни:

Українська Корюківка – 1-2 березня 1943 р. вбито і спалено близько 7 тисяч людей різного віку – від немовлят до німеччих старих.

Білоруська Хатинь – 22 березня 1943 р у селі знищено 149 людей.

Чеська Лідице – 11 червня 1943 р. вбито у селищі і замордовано у концтаборі 320 людей.

Французький Орадур-сюр-Глан – 10 червня 1944 р. знищено у селищі 642 людини.

Корюківська трагедія відповідно до норм міжнародного гуманітарного права та рішень Нюрнберзького процесу однозначно кваліфікується як військовий злочин і злочин проти людяності, проти цивільного населення. В листопаді 1947 року у Чернігові відбувся відкритий судовий процес над колишніми німецькими та угорськими військовослужбовцями із 399-ї головної польової комендатури німецької військової окупаційної адміністрації і доданих до неї підрозділів. Серед 16 військових злочинців на лаві підсудних опинилися німецькі підполковники Байер Бруно Франц і Стефан фон Тюльф, а також угорський полковник Ференц Амон. 25 листопада 1947 року військовий трибунал виніс вирок: кожний із 16 звинувачених засуджувався на 25-річне ув'язнення у виправно-трудовах таборах.

Перша публікація про Корюківську трагедію датується 18 березня 1943 року в газеті «Більшовик» під назвою «Звірі!». Її автор – Л.Трифон, кореспондент ТАРС при партизанському з'єднанні О.Федорова. Через рік, 26 березня 1944 року, обласна газета «Деснянська правда» вмістила статтю М. Микитенка «Кров Корюківки». У наступні роки побачили світ численні статті в місцевих та республіканських газетах і журналах, у Чернігівському томі багатотомного видання «Історія міст і сіл Української РСР», в енциклопедичному довіднику «Чернігівщина», в книзі-меморіалі «Вінок безсмертя», «Дзвони пам'яті», в книгах і нарисах Бориса Наріжного, Сергія Павленка, Василя Устименка. У 1971 році відомий український художник О.Г. Данченко (1926–1993) написав серію графічних картин «Ранок. Корюківка. 1 березня 1943 року».

У 1977 р. споруджено Пам'ятник на честь героїчного опору населення німецько-фашистським загарбникам в Корюківці (бронза, граніт) роботи видатного українського скульптора І.А.Коломієць (1921–2005).

У першій половині 80-х років ХХ ст. був вже погоджений проект Меморіального комплексу спаленим селам і містам України в Корюківці. Проте, після Чорнобильської катастрофи цей проект було згорнуто.

І все ж, трагедія Корюківки 1943 р. була мало відома в Україні і світі. Ситуація поступово почала змінюватися з 2010 р. Це сталося завдяки спільним зусиллям керівництва Українського інституту національної пам'яті, Чернігівської облдержадміністрації та Корюківської райдержадміністрації, громадськості, науковців і краєзнавців. Розпочалася інтенсивна дослідницька робота, організовані заходи та підготовлені публікації в пресі з інформування громадськості та вищих органів влади країни про Корюківську трагедію. У 2010–2011 рр. видано окремі збірники документів і матеріалів «Корюківка, 1943: злочин проти людяності», довідник «Мартиролог встановлених жертв Корюківської трагедії 1943 року» тощо. Важливою віхою досліджень та оцінки Корюківської трагедії стало видання у 2012 р. матеріалів Міжнародної наукової конференції, яку проведено 14 грудня 2011 р. у м. Корюківка «Актуальні проблеми партизансько-підпільного руху в Україні в роки Великої Вітчизняної війни».

У 2011 р. було прийнято рішення відзначити на вищому державному рівні пам'ять про жертви Корюківської трагедії 1943 р. – злочину нацистів проти цивільного населення. Президент України В. Янукович видав Указ «Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії» від 22 вересня 2011 р. № 925, а Верховна Рада України ухвалила постанову «Про вшанування пам'яті жертв Корюківської трагедії під час Другої світової війни» від 21 жовтня 2011 р. № 3965-VI. Для реалізації цих важливих рішень Глави держави та парламенту країни органи державної виконавчої влади прийняли відповідні рішення: Кабінет Міністрів України – розпорядження «Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії» від 25 квітня 2012 р. № 235-р., голова Чернігівської обласної державної адміністрації –

розпорядження «Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії» від 21 травня 2012 р. № 184.

Громадськість і науковці оцінила їх як відновлення історичної справедливості.

Бібліографічний покажчик «Корюківська трагедія: наймасовіший злочин гітлерівців. Березень 1943 р.» складено до 70-х роковин Корюківської трагедії. До посібника вміщено збірники документів, книги, статті із журналів і газет, які побачили світ протягом 1943–2012 рр. Розташування джерел здійснено у прямій хронології. У межах років – наступним чином: книги – в алфавіті авторів та назв, статті з періодики також у прямій хронології. Добір матеріалу завершено 15 грудня 2012 р. Бібліографічний опис видань здійснено відповідно ДСТУ ГОСТ 7.1:2006.

Посібник супроводжується допоміжним довідковим апаратом, що складається з «Алфавітного покажчика авторів і назв книг та статей» та «Іменного покажчика».

Бібліографічний покажчик розрахований на істориків, викладачів і студентів вищих навчальних закладів, бібліотечних і музейних працівників, краєзнавців, дослідників історичної спадщини Чернігівщини та всіх, хто цікавиться історією рідного краю.

Сергій Бутко,
науковий співробітник
Українського інституту
національної пам'яті

ДОКУМЕНТИ

1. АКТ Корюковской районной комиссии по установлению и расследованию злодеяний немецко-фашистских захватчиков о массовом уничтожении мирного населения города Корюковка. 2 сентября 1944 г. [Текст] //Черниговщина в период Великой Отечественной войны (1941-1945 гг.): сб. док. и материалов. – К., 1978. – С.98-99.

2. ИЗ ДОКЛАДА областной государственной комиссии по установлению и расследованию злодеяний немецко-фашистских захватчиков на территории области с сентября 1941 по сентябрь 1943 года. 16 марта 1945 г. [Текст] //Черниговщина в период Великой Отечественной войны (1941-1945 гг.): сб. док. и материалов. – К., 1978. – С.102-106.

С.103: Трагедія Корюківки.

3. ИЗ ОБРАЩЕНИЯ подпольного обкома КП(б)У и областного штаба партизанского движения с призывом к трудящимся усилить борьбу против фашистских захватчиков. 30 мая 1943 г. [Текст] //Черниговщина в период Великой Отечественной войны (1941-1945 гг.): сб. док. и материалов. – К., 1978. – С.172-174.

В документі розповідається про криваву трагедію, яка сталася у Корюківці.

4. АКТ о зверствах фашистских захватчиков в Корюковке Черниговской области. 21 сент. 1943 г. [Текст] //Советская Украина в годы Великой Отечественной войны. 1941-1945: док. и материалы в 3-х т. – К., 1985. – Т.2. – С.301-303.

5. ИЗ ДОПОВІДІ Чернігівської обласної державної комісії з розслідування злочинів, скоєних німецько-фашистськими загарбниками на території області з вересня 1941 р. по вересень 1943 р. 16 березня 1945 р. [Текст] //Німецько-фашистський окупаційний режим на Чернігівщині: [зб. док. і матеріалів]. – Чернігів, 2000. – С.82-88.

С.84: Трагедія Корюківки.

6. КОРЮКІВКА, 1943: злочин проти людяності [Текст]: зб. док. і матеріалів /Укр. ін-т нац. пам'яті, Чернігів. ОДА, Корюків. іст. музей; упоряд.: С. В. Бутко, Т. В. Макаренко. – Чернігів: Лозовий В. М., 2010. – 87 с.: фото. – (Пам'ять народу неубієнна).

7. МАРТИРОЛОГ встановлених жертв Корюківської трагедії 1943 року [Текст]: довід. /упоряд.: С.В.Бутко, О.О.Толкачова; відп. ред.: Р.І.Пилявець. – Чернігів: Десна Поліграф, 2011. – 220 с. – (Укр. ін-т нац. пам'яті; Чернігів. ОДА; Корюків. РДА; Корюків. істор. музей).

8. ПРО ЗАХОДИ у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії [Текст]: Указ Президента України № 925 /2011 від 22 верес. 2011 р. //Маяк (Корюківка). – 2011. – 24 верес.; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>

9. ПРО ВШАНУВАННЯ пам'яті жертв Корюківської трагедії під час Другої світової війни [Текст]: постанова Верховної Ради України №3965-VI від 21 жовт. 2011 р. //Уряд. кур'єр. – 2011. – №206 (5 листоп.). – С.21.; Відом. Верх. Ради України. – 2012. – №19-20. – Ст.191.

10. ПРО СТВОРЕННЯ комунального закладу «Музейно – меморіальний комплекс пам'яті жителів населених пунктів України, знищених фашистськими окупантами» Чернігівської обласної ради [у місті Корюківка] [Електронний ресурс]: рішення сесії Чернігівської обласної ради від 29.03.2012 р. – Режим доступу: http://cg.gov.ua/web_docs

11. ПРО ЗАХОДИ у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії [Текст]: розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.04.2012 р. №235-р. //Уряд. кур'єр. – 2012. – №86 (17 трав.). – С.29; [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

12. ПРО ЗАХОДИ у зв'язку з 70-ми роковинами Корюківської трагедії [Електронний ресурс]: розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 21.05.2012 р. №184. – Режим доступу: http://cg.gov.ua/web_docs

КНИГИ І СТАТТІ

1943

13. ТРИФОН Л. Звірі! [Текст] /Л.Трифон //Більшовик (Чернігів). – 1943. – 18 берез.

1944

14. МИКИТЕНКО М. Кров Корюківки [Текст] /М.Микитенко //Деснян. правда (Чернігів). – 1944. – 26 берез.

15. ВІДБУДУЄМО рідне місто [Текст] //Прапор перемоги (Корюківка). – 1944. – 21 верес.

16. ДЕРЖАВІН (б.і.). Ліквідуємо наслідки господарювання німців [у Корюківці] [Текст] /Державін //Прапор перемоги. – 1944. – 21 верес.

1947

17. ХРОНОЛОГІЧНИЙ довідник про тимчасову окупацію німецько-фашистськими загарбниками населених пунктів Чернігівської області і визволення їх Червоною Армією (1941-1943 рр.) [Текст] /підгот. до вид. П.Дніпровський і С.Малкіель. – Чернігів, 1947. – 324 с.

С.111-121: Корюківський район.

1948

18. ГЕРОЇ партизанської боротьби на Україні [Текст]: (зб. нарисів). Кн.1. – К.: Держполітвидав, 1948. – 312 с.: іл.

С.251-258: Нарис про Героя Рад. Союзу Г.С.Артозеева, учасника бою за повернення ст. Корюківка 27 лютого 1943 року.

1954

19. АРТОЗЕЕВ Г. Партизанская быль [Текст] /Георгий Артозеев; лит. запись И.Бразуль. – М.: Воениздат, 1954. – 154 с.

С.126-130: Спогади партизана з'єднання О.Федорова, Героя Рад. Союзу Г.Артозеева про напад на німецький гарнізон на станції Корюківка.

1962

20. ЛЕСНАЯ Л. Свидетельствуют расстрелянные [Текст]: место преступления – Корюковка /Лидия Лесная //Огонек (Москва). – 1962. – №2. – С.4-5.

1967

21. ХОМЕНКО М. По велінню совісті [Текст] /М.Хоменко //Маяк. – 1967. – 23 листоп.

Підпільники в Корюківці, які стали жертвами трагедії.

1969

22. ИВУШКИН Н.Б. За все в ответе [Текст] /Николай Ивушкин. – М.: Воениздат, 1969. – 231с. – (Военные мемуары).

Автор книги – колишній полковник Рад. Армії, фронтовий політпрацівник.

С.112-113: Спогад про те, якою автор побачив Корюківку після визволення.

23. ТКАЧЕНКО Ф. Вилітали в бурю орлята [Текст] /Федір Ткаченко. – Львів: Каменяр, 1969. – 247 с.

С.147-150: Розгром партизанами німецького гарнізону на станції Корюківка.

1972

24. КОСТЮК Г. Нескорене місто [Текст] /Г.Костюк //Маяк. – 1972. – 26 верес., 28 жовт., 5 груд., 9 груд.

25. ШУШКЕВИЧ С. Корюківка [Текст]: вірш /Станіслав Шушкевич; пер. з білорус. //Деснян. правда. – 1972. – 26 листоп.

1974

26. ПЕТРЕНКО Н. Пісня про Корюківку [Текст]: вірш /Надія Петренко //Деснян. правда. – 1974. – 21 верес.

1973

27. ІСТОРІЯ міст і сіл Української РСР. Чернігівська область. – К.: Укр. рад. енцикл., 1972. – 780 с.

С.362: Корюківська трагедія.

28. ТИХОНОВСЬКИЙ А.М. Тридцять років тому [Текст] /А.Тихоновський //Маяк. – 1973. – 20 верес.

Спогади колишнього партизана з'єднання О.Федорова про події у Корюківці.

1977

29. НАРІЖНИЙ Б. Незвоєвана Корюківка [Текст] /Борис Наріжний //Дніпро (Київ). – 1977. – №7. – С.103-113.

30. У БРОНЗИ і граніті [Текст] //Деснян. правда. – 1977. – 30 жовт.

Пам'ятник (скульптурна композиція з бронзи) борцям руху Опору фашистам. Відкритий 1975 р. Скульптор Інна Коломієць.

31. ХОМЕНКО А., Піскун І. Хай війни кануть в небуття! [Текст] /А.Хоменко, І.Піскун //Маяк. – 1977. – 1 листоп.

Відкриття 30 жовтня 1977 р. пам'ятника-меморіалу жертвам трагедії.

1979

32. НАРІЖНИЙ Б. Горобинова заграва [Текст]: розповідь-документ про трагедію Корюківки /Борис Наріжний. – К.: Молодь, 1979. – 144 с.: фото.

33. ВОДОП'ЯН І. З племені нескорених [Текст] /Іван Водоп'ян //Комс. гарт (Чернігів). – 1979. – 27 січ.

Розповідь командира партизанського загону ім. Леніна про Корюківську трагедію.

34. ЛЕУС В. Це потрібно живим [Текст] /Віталій Леус //Деснян. правда. – 1979. – 21 жовт. – С.4.

35. ЖУРБА К. Полум'яні сторінки [Текст] /Кузьма Журба //Маяк. – 1979. – 24 листоп. – С.3.

36. ЩЕРБОНОС В. Це було на Чернігівщині [Текст] /Василь Щербонос //Комс. гарт. – 1979. – 1 груд. – С.2.

1980

37. КОСТЮК Г. Пам'ятайте, це люди! [Текст] /Григорій Костюк //Маяк. – 1980. – 1 берез. – С.2.

38. РОМОДАН А. Не повинно повторитись! [Текст] /А.Ромодан //Маяк. – 1980. – 5 берез. – С.4.

1982

39. ВОДОП'ЯН І.І. Граніт [Текст] /Іван Водоп'ян; літ. запис І.П.Дудка. – К.: Політвидав України, 1982. – 175 с.: іл.

С.115-121: Корюківська трагедія.

40. ПАМ'ЯТНИКИ і монументи України. 1811 – 1982 [Текст]: альбом /авт. – упоряд. Д.Г.Янко. – К.: Мистецтво, 1982. – 263 с.

Лл. 118: Пам'ятник жертвам Корюківської трагедії.

1983

41. ІННА Коломієць [Текст]: альбом /авт. вступ. ст. та упоряд. О.С.Чорнобривцева. – К.: Мистецтво, 1983. – 95 с.: іл.

Альбом присвячено творчості відомого українського скульптора, засл. діяча мистецтв УРСР І.А.Коломієць (1921 – 2005), автору пам'ятника загиблим у Корюківці.

42. ИСТОРИЯ городов и сел Украинской ССР: Черниговская область. – К.: Укр. сов. енцикл., 1983. – 816 с.

С.379: Трагедія Корюківки.

43. КОРЮКІВКА [Текст]: фотоальбом /авт. – упоряд. Н.Й.Петренко; фото С.С.Крячко; худож. Л.М.Момот. – К.: Мистецтво, 1983. – 47 с.: іл.

44. КУГУК О. Хатина як реліквія [Текст] /О.Кугук //Маяк. – 1983. – 18 січ. – С.2.

45. МИР тобі, нескорена Корюківко! [Текст]: [матеріали, які відображають трагедію містечка] //Комс. гарт. – 1983. – 1 берез.

46. СЕЩЕНКО М. Місто наше трудове [Текст] /М.Сещенко //Маяк. – 1983. – 1 берез. – С.2.

47. КОСТЮК Г. І врятувала мати синів... [Текст] /Г. Костюк //Маяк. – 1983. – 3 берез. – С.3.

48. ПАМ'ЯТЬ народу невмируща [Текст] //Маяк. – 1983. – 3 берез. – С.4.

49. ФОМІЧОВ А. Не скорилися ворогам [Текст]: мітинг-реквієм у Корюківці /Андрій Фомічов //Деснян. правда. – 1983. – 4 берез.

50. ГАЛЬЧЕНКО В., Протопопов П. На цій нескореній землі [Текст] /В.Гальченко, П.Протопопов //Рад. освіта (Київ). – 1983. – 21 черв.

51. КОРНЮШЕНКО Т. Мітинг – реквієм [біля пам'ятника жертвам гітлерівського терору] [Текст] /Тимофій Корнюшенко //Пам'ятники України (Київ). – 1983. – №4. – С.15-16.

1984

52. КАРПЕНКО Л. Вітер пам'яті [Текст] /Л.Карпенко //Маяк. – 1984. – 1 берез. – С.1.

53. ЛИСЕНКО О. Вічний біль [Текст] /О.Лисенко //Маяк. – 1984. – 1 берез. – С.2.

54. ЗАРІЦЬКА М. Їхні серця з нами [Текст] /М. Заріцька //Маяк. – 1984. – 3 берез. – С.2.

1985

55. ПЕРШИНА Т.С. Фашистский геноцид на Украине. 1941 – 1944 [Текст] /Т.Першина. – К.: Наук. думка, 1985. – 172 с.

С.62-63: Корюківська трагедія.

1986

56. НАРІЖНИЙ Б. Незвойована Корюківка [Текст] /Борис Наріжний //Дзвони пам'яті: кн. про трагедію сіл Сумщини та Чернігівщини, знищених фашистами у роки війни /упоряд. Л.Н.Горлач та ін.; редкол. Ю.О.Збанацький та ін. – К., 1986. – С.129-145.

57. КРАВЧЕНКО О. Розповідаю усім [Текст]: [спогади очевидця] /О.Кравченко //Маяк. – 1986. – 1 берез.

1988

58. НАРІЖНИЙ Б. Горобинова заграва [Текст] /Борис Наріжний. – 2-е вид., доп. – К.: Молодь, 1988. – 147 с.

59. ЧЕРНІГІВСЬКА область [Текст] //Вінок безсмертя: кн. – меморіал /редкол. О.Ф.Федоров (голова), В.А.Маняк та ін. – К., 1988. – С.35-111.

С.44-53: Корюківка.

60. КУЗУБ Г.Т. Не забути очей убивці [Текст] /Г.Кузуб //Маяк. – 1988. – 1 берез. – С.3.

61. ЛИТВИН В.М. Кат мене не помітив [Текст] /Володимир Литвин //Маяк. – 1988. – 1 берез. – С.3.

62. МОТЧАНА Н. За вбивцями йшли палії [Текст] /Н.Мотчана //Маяк. – 1988. – 1 берез. – С.2.

63. ФЕДОСЕНКО М. Міг би розповісти більше [Текст] /М.Федосенко //Маяк. – 1988. – 1 берез. – С.3.

64. ХОМКО А. Думаю про Батьківщину [Текст]: [спогади про трагедію] /А. Хомко //Маяк. – 1988. – 1 берез. – С.2.

65. ВЕРЕЩАКА Л. Це потрібно живим... [Текст]: мітинг-реквієм, присвячений 45-й річниці Корюківської трагедії /Л.Верещака //Маяк. – 1988. – 3 берез.

66. КАЛІНІНА О. Хай буде мир [Текст] /О.Калініна //Маяк. – 1988. – 7 квіт. – С.3.

67. ЛИТВИН К. А все перед очима... [Текст] /К. Литвин //Маяк. – 1988. – 7 квіт. – С.3.

68. МОЙСІЄНКО О. Спалена – нескорена [Текст] /О.Мойсієнко //Маяк. – 1988. – 7 квіт. – С.3.

69. МАНЯК В. Вінок безсмертя [Текст]: книга – меморіал /Володимир Маняк //Україна. – 1988. – №25. – С.1-2.

Відомий укр. письменник, керівник авт. колективу, член редкол. видання розповідає про історію створення книги-меморіалу, до якої увійшов нарис про трагедію Корюківки.

70. ЛИСТОПАД І. Просто любов [Текст] /І.Листопад //Деснян. правда. – 1988. – 24 серп.

Трагічна смерть священика Бондаревського, яка сталася у Корюківці 1943 р.

1989

71. НИКИФОРЕНКО (Кулик) У. Бачу той березень... [Текст] /У. Никифоренко (Кулик) //Маяк. – 1989. – 2 берез. – С.3.

72. ТИХОНОВСЬКИЙ Л. Як це було... [Текст] /Л.Тихоновський //Маяк. – 1989. – 20 черв. – С.4.

73. ПОПЕЛЬ В. Меморіал у Корюківці. Де взяти кошти? [Текст] /В.Попель //Деснян. правда. – 1989. – 19 груд.

Відкрито спец. рахунок на будівництво меморіалу в Корюківці в пам'ять про спалені села України.

1990

74. КОРЮКІВСЬКИЙ меморіал [Текст] //Чернігівщина: енцикл. довід. – К., 1990. – С.350.

75. ДУШКО Р. Немов страшний сон [Текст] /Р.Душко //Маяк. – 1990. – 1 берез. – С.4.

76. САПОН С. Відлуння кривавого березня [Текст] /С.Сапон //Маяк. – 1990. – 1 берез. – С.4.

77. КОСТЮК Г. Нескорена Корюківка [Текст]: художньо-док. повість /Г.Костюк //Маяк. – 1990. – 3 лип., 5 лип., 10 лип., 12 лип., 17 лип., 19 лип., 24 лип., 26 лип., 31 лип., 2 серп., 7 серп., 9 серп., 14 серп., 16 серп., 21 серп., 23 серп., 28 серп., 30 серп., 6 верес., 13 верес., 20 верес., 25 верес., 2 жовт., 4 жовт., 11 жовт., 16 жовт., 23 жовт., 25 жовт., 30 жовт., 1 листоп., 13 листоп., 15 листоп., 20 листоп., 27 листоп., 29 листоп., 6 груд., 13 груд., 18 груд., 20 груд., 25 груд., 27 груд.

1991

78. ДУДКО О. Кривавились тривожно блискавиці [Текст]: [уринок із док. повісті] /О.Дудко //Маяк. – 1991. – 28 лют., 2 берез. – С.4.

1993

79. КОШЕЛЬ Ф. Березневий серця щем Корюківки [Текст]: до 50-річчя Корюківської трагедії 1-3 березня 1943 року /Федір Кошель //Маяк. – 1993. – 13 лют. – С.1.
80. КОНДРАТЕНКО Д. Серце щемить і досі [Текст] /Д.Кондратенко //Маяк. – 1993. – 27 лют. – С.2.
81. СУРОВЕЦЬ О. Чорний ранок [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1993. – 27 лют. – С.4.
82. ХРОЛЕНКО В. Вони живуть у наших справах і серцях [Текст] /В.Хроленко //Маяк. – 1993. – 27 лют. – С.4.
83. ДУДКО О. Визволителі [Текст]: (уринок із док. повісті «Кривавились тривожні блискавиці») /О.Дудко //Маяк. – 1993. – 16 жовт., 23 жовт.

1994

84. ТРИФОН Л. Кореспонденція про криваву розправу з мирним населенням м.Корюківка 18 березня 1943 р. [Текст] /Л.Трифон //В тилу ворога. – Чернігів, 1994. – С.66-67.
85. СКРИПКА М. Дитинство в огні [Текст] /Марія Скрипка //Маяк. – 1994. – 2 берез. – С.5.
86. СУРОВЕЦЬ О. Пекучу зронимо сльозу [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1994. – 2 берез. – С.3.
87. ВАСИЛЬЄВ О. Пам'ять наших сердець [Текст] /О.Васильєв //Маяк. – 1994. – 5 берез. – С.3.

1995

88. СУРОВЕЦЬ О. Вони жили на вулиці Вокзальній [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1995. – 1 берез. – С.3.
89. КАРПЕНКО М. У пастці [Текст] /М. Карпенко //Маяк. – 1995. – 16 берез. – С.4.
90. СУНКО О. Істини ради... [Текст]: Друга світова війна: невідомі стор. /О.Сунко //Сіверян. літопис (Чернігів). – 1995. – №3. – С.19-26.

1996

91. СУРОВЕЦЬ О. Те, що бачили очі є істина [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1996. – 28 лют. – С.3.

1997

92. СУРОВЕЦЬ О. Вони завжди з нами [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1997. – 1 берез. – С.4.
93. РУСІН П. Пам'ять про трагедію Корюківки – жива істина [Текст] /П.Русін //Маяк. – 1997. – 8 берез. – С.9.

1998

94. НАЗАРОВА З. Живи вічно, Корюківко! [Текст] /Зоя Назарова //Маяк. – 1998. – 5 берез. – С.4.

1999

95. СУРОВЕЦЬ О. Болюча пам'ять не згасає [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 1999. – 27 лют. – С.2.
96. НАЗАРОВА З. Це було у Корюківці... [Текст] /Зоя Назарова //Деснян. правда. – 1999. – 2 берез.

2000

97. ДУДКО О. Зачистка Корюківки 1-3 березня 1943 [Текст] /О.Дудко //Гарт (Чернігів). – 2000. – 17 берез. – С.11.

2001

98. ПАВЛЕНКО С. Корюківка – в жалобі [Текст] /Сергій Павленко //Голос України (Київ). – 2001. – 3 берез.

Оголошено дні жалоби в пам'ять загиблих.

99. ПАМ'ЯТЬ живе у поколіннях [Текст] //Маяк. – 2001. – 3 берез. – С.2.

100. СУРОВЕЦЬ О. Біль незабутніх днів [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 2001. – 3 берез. – С.2.

2002

101. КОРЮКІВСЬКА трагедія [Текст] //Чернігівщина у вогні: календар-2003 /Т-во «Чернігівське земляцтво». – К., 2002. – С.252, 254.

Листівка–звернення Червоних партизан до населення окупованої Чернігівщини.

102. ВАЛЕНТІЙ О. Тяжке минуле [Текст] /О.Валентій //Маяк. – 2002. – 2 берез. – С.4.

103. ВІЙНА, яку неможливо забути [Текст] //Маяк. – 2002. – 2 берез. – С.1.

2003

104. ГОНЧАР О.В. Реквієм пам'яті [Текст]: 60 років Корюківській трагедії /О.Гончар. – Корюківка, 2003. – [Буклет].

105. КОРЮКІВКА – наша біль і любов [Текст] /упоряд. В.Є.Устименко; т-во «Чернігівське земляцтво»; Корюківське відділення. – К., 2003. – 140 с.

106. СКРИПКА М. Операція в містечку [Текст]: [спогади колишньої партизанки] /Марія Скрипка //Маяк. – 2003. – 8 лют. – С.6.

107. СУНКО О. Серце віщувало [Текст] /Олексій Сунко //Маяк. – 2003. – 22 лют. – С. 3.

108. ЧЕРНИШ-МОСТОВИЧ Г. Незгасима пам'ять [Текст] /Г.Черниш-Мостович //Маяк. – 2003. – 22 лют. – С. 5.

109. ЦІНА крові [Текст]: (два погляди): до 60-річчя Корюківської трагедії //Нова Просвіта (Ніжин). – 2003. – 28 лют.

110. ДОРОПІЙ І. О, Боже, святий спасителю [Текст] /І.Доропій //Маяк. – 2003. – 1 берез. – С. 2.

111. ПАВЛЕНКО С. Чорний понеділок Корюківки [Текст] /Сергій Павленко //Літ. Чернігів. – 2003. – №1(січ.). – С.151-161.

112. ПАВЛЕНКО С. Чорний понеділок [Текст] /Сергій Павленко //Голос України. – 2003. – 1 берез. – С. 12.

113. СУРОВЕЦЬ О. Для нелюдів святого не було [Текст] /О.Суровець //Маяк. – 2003. – 1 берез. – С. 4.

114. КОРЮКІВКА пам'ятає і вшановує [Текст] //Уряд. кур'єр (Київ). – 2003. – 4 берез. – С.12.

115. УСТИМЕНКО В. Чорний понеділок Корюківки [Текст] /Василь Устименко //Уряд. кур'єр. – 2003. – 2 квіт. – С.13.

116. КОРНІЄВСЬКА Д. Про холокост у нашому містечку... [Текст] /Дарина Корнієвська //Маяк. – 2003. – 13 верес. – С.6.

Спогади свідка.

2004

117. КНИГА скорботи України. Чернігівська область. Т.2. Ічнянський район. Козелецький район. Коропський район. Корюківський район. Куликівський район [Текст]. – Чернігів: РВК «Деснян. правда», 2004. – 448 с.

С.247-387: Корюківський район.

118. ПАВЛЕНКО С. Чорний понеділок Корюківки [Текст] /Сергій Павленко //Чернігівщина incognita. – Чернігів, 2004. – С. 111-121.

119. КОНКУРС на кращий ескізний проект Меморіалу жертвам Корюківської трагедії [Текст] //Маяк. – 2004. – 7 лют. – С.4.

120. СТАРЧЕНКО В. «Корюківці були сміливими серед сміливих...» [Текст] /В.Старченко //Отчий поріг (Київ). – 2004. – №5 (трав.). – С.5.

Окупаційний режим і рух опору в Корюківці. Свідчення очевидця.

121. СТАРЧЕНКО В. Низько вклонімося його пам'яті [Текст] /В.Старченко //Отчий поріг. – 2004. – №9 (верес.). – С.5.

Про С.Д.Потапенка – одного з керівників Корюківського підпілля 1941-1943 рр.

2005

122. РЯБЧЕНКО О. Корюківська трагедія [Текст] /О.Рябченко //Маяк. – 2005. – 26 лют. – С.3.

123. ДОРОГОЮ примирення [Текст] //Маяк. – 2005. – 5 берез. – С. 1-2.

124. НАЗАРОВА З. Дорогою примирення [Текст] /Зоя Назарова //Маяк. – 2005. – 5 берез.

Надзвичайний і Повноважний посол ФРН Д.Штюдеманн поклав квіти до пам'ятника загиблим корюківцям.

125. НАЗАРОВА З. Замість зневаги і ненависті – примирення й порозуміння [Текст] /Зоя Назарова //Деснян. правда. – 2005. – 10 берез. – С.10; Маяк. – 2005. – 10 берез. – С. 4.

Перебування у Корюківці Надзвичайного і Повноважного посла ФРН Д.Штюдеманна, який взяв участь у заходах, приурочених до 62-ї річниці трагедії цього міста.

2006

126. БОЖОК В. 1-3 березня – 63-тя річниця Корюківської трагедії [Текст] /Віктор Божок //Маяк. – 2006. – 25 лют. – С.5.

127. МОТЧАНА Н. Жаккі березневі дні [Текст] /Н.Мотчана //Маяк. – 2006. – 25 лют. – С. 3.

128. БЕРЕЗНЕВІ заграви [Текст] //Маяк. – 2006. – 4 берез. – С. 4.

129. ПЕРШОБЕРЕЗНЕВИЙ мітинг-реквієм [Текст] //Маяк. – 2006. – 4 берез. – С. 1.

2007

130. САВЧЕНКО В. Трагедія корюківської землі [Текст] /В.Савченко //Отчий поріг. – 2007. – №3 (берез.). – С. 7.

2008

131. РУБЕЙ Н. У пекельному вогні люди горіли живцем [Текст] /Н.Рубей //Маяк. – 2008. – 1 берез. – С. 4.

132. ФІНІН Б. Фашист стріляв і палив [Текст] /Б.Фінін //Маяк. – 2008. – 1 берез. – С. 2.

133. ПАНАХИДА за жертвами корюківської трагедії [Текст] //Деснян. правда. – 2008. – 4 берез. – С. 3.

134. ШМАТОК З. «Ми хотіли жити!» [Текст] /Зоя Шматок //Деснян. правда. – 2008. – 4 берез. – С. 3.

2009

135. ШМАТОК З. «Мамо-мамо, ви згоріли в огні...» [Текст] /Зоя Шматок //Деснян. правда. – 2009. – 3 берез. – С. 5.

136. ФІЛЬМ про Корюківку вийде у червні [Текст] //Маяк. – 2009. – 30 трав. – С. 4.

2010

137. АВРАМИШИНА В. Мій рідний краю, ти навек воскрес [Текст] /В.Аврамишина //Маяк. – 2010. – 27 лют. – С. 2.

138. ЛЕВЕНОК І. Чому з'явилася українська Хатинь? [Текст] /Ігор Левенок //Деснян. Правда – вільна (Чернігів). – 2010. – 2 берез. – С.3.

139. ПАМ'ЯТЬ – не спалити: 1-3 березня – дні Корюківської трагедії [Текст] : [спогади очевидців] //Деснян. правда – вільна. – 2010. – 2 берез. – С.3.

140. ЯСЕНЧУК О. Корюківська трагедія: запитань багато [Текст] /Олександр Ясенчук //Сіверщина (Чернігів). – 2010. – 18 берез. – С.12.

2011

141. КОРЮКІВКА 1-2 березня і 9 березня 1943 року. Знищення гітлерівськими карателями містечка разом із мирним населенням [Текст]: буклет /упоряд.: С.В.Бутко, Т.В.Макаренко. – [Б. м. : б. в.], [2011]. – 1 розг. арк. с.: іл. – (Пам'ять народу неубієнна).

142. ЯСЕНЧУК О. Корюківська трагедія: запитань багато [Текст] /Олександр Ясенчук //Сіверщина incognita. – Чернігів, 2011. – Вип. І. – С.140-143.

143. ПРЕЗЕНТАЦІЯ нової книги про Корюківську трагедію [Текст] //Маяк. – 2011. – 22 січ. – С.5.

144. КОРЮКІВКА – 43 [Текст] //Деснян. правда. – 2011. – 29 січ. – С.4.

З презентації зб. «Корюківка, 1943: злочин проти людяності» у Чернігів. обласному історичному музеї ім. В. Тарновського.

145. ШМАТОК З. «Корюківка, 1943: злочин проти людяності»: у інституті національної пам'яті хочуть підняти тему Корюківської трагедії на міжнародному рівні [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2011. – 29 січ. – С.4.

146. ВСДЕНЄСВ Д. Кров і попіл Корюківки [Текст] /Дмитро Веденєєв //Дзеркало тижня (Київ). – 2011. – 26 лют. – С.18.

147. ХАЛІМАН І. Знати і пам'ятати [Текст] /І.Халіман //Маяк. – 2011. – 26 лют. – С.1.

148. ШМАТОК З. «Мій батько був священиком»: 1-3 березня – Дні пам'яті жертв Корюківської трагедії в роки Великої вітчизняної війни [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2011. – 1 берез. – С.3.

Нарис містить нові факти і документи про цю трагедію.

149. УСТИМЕНКО В. Пам'ять народу неубієнна [Текст] /Василь Устименко //Отчий поріг. – 2011. – березень. – С.7.

150. ПАВЛЕНКО С. Корюківська трагедія – у пам'яті навіки [Текст] /Сергій Павленко //Голос України. – 2011. – 4 берез. – С.12.

151. НАЗАРЕНКО В. Пам'ять неубієнна [Текст] /Віталій Назаренко //Деснян. правда. – 2011. – 5 берез. – С.2.

152. ШМАТОК З. Сонце, світ і квіти [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2011. – 5 берез. – С.3.

153. ЛИТВИНЕНКО Н. Вічний біль Корюківки [Текст] /Наталія Литвиненко //Сільські вісті (Київ). – 2011. – 17 берез. – С.3.

154. КОРНІЄВСЬКА Д. Свідки корюківської трагедії [Текст] /Дарина Корнієвська //Деснян. правда. – 2011. – 7 трав. – С.3.

155. ЛИТВИН В. Війна, що завжди з нами... [Текст] /Володимир Литвин //Голос України. – 2011. – 7 трав. – С.4-5.
156. ТЮТЮННИК Є. Приречені на загибель [Текст] /Євдокія Тютюнник //Уряд. кур'єр. – 2011. – 7 трав. – С.5.
157. ШМАТУХА С. Як вирок фашизму [Текст] /Світлана Шматуха //Деснян. правда. – 2011. – 13 серп. – С.3.
- Корюків. істор. музей: засідання «круглого столу», де йшлося про співпрацю органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з громадськими організаціями з увічнення пам'яті жертв Корюківської трагедії.
158. ДИМИЧ А., Студёнова Л. Корюковка – город Феникс [Текст] /Андрей Димич, Людмила Студёнова //Слово Черниговщины (Чернигов). – 2011. – №19 (24 авг.). – С.2.
- Місто спалене фашистами і відроджене.
159. БОЖОК В. Крок за кроком – до втілення [Текст] /Віктор Божок //Маяк. – 2011. – 24 верес. – С.3.
160. ШМАТОК З. Корюківка стане українською Хатинню [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2011. – 24 верес. – С.1.
- Про ідею спорудження у Корюківці меморіального комплексу пам'яті населених пунктів України, знищених німецькими фашистами.
161. ГОНЧАР О. Перші кроки на шляху до Меморіалу [Текст] /О.Гончар //Маяк. – 2011. – 8 жовт. – С.3.
162. ЗГАДАТИ прізвища жертв корюківської трагедії 1943 р. та увічнити пам'ять про них [Текст] //Маяк. – 2011. – 22 жовт. – С.2.
163. ПАМ'ЯТІ жертв корюківської трагедії [Текст] //Деснян. правда. – 2011. – 5 листоп. – С.3.
164. ДО КОРЮКІВКИ прийдуть науковці [Текст] //Маяк. – 2011. – 12 листоп. – С.2.
165. ДОВГАЛЬ О. Робота над будівництвом Меморіалу у Корюківці у проектному стані [Текст] /О.Довгаль //Деснян. правда. – 2011. – 26 листоп. – С. 3.
166. ПАВЛЕНКО С. У Корюківці збудують меморіал [Текст] /Сергій Павленко //Голос України. – 2011. – 7 груд. – С.3.
167. МІЖНАРОДНА конференція у Корюківці [Текст] //Маяк. – 2011. – 17 груд. – С.1.
168. ПРІОРИТЕТИ 2011 року [Текст]: [вшанування пам'яті жертв Корюківської трагедії] //Деснян. правда. – 2011. – 17 груд. – С.3.
169. ШМАТОК З. Ні – амністії пам'яті [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна (Чернігів). – 2011. – 17 груд. – С.1, 5.
170. БОЖОК В. Учасники її дізналися про нові сторінки бойових походів... [Текст] /Віктор Божок //Маяк. – 2011. – 24 груд. – С.4.
- Виставка «Партизанський рух на Чернігівщині у період 1941 – 1943 років» демонструвалась під час роботи міжнар. конф. у Корюківці.
171. БУТКО С. Пам'ять незнищенна [Текст]: імена безневинно убієнних корюківчан увіковічать у книгах та у граніті меморіалу /розмову [з наук. співробітником ін-ту нац. пам'яті] вів Віктор Божок //Маяк. – 2011. – 24 груд. – С.4.
172. ГОНЧАР О. Спільнота підтвердила – меморіалу бути [Текст] /О.Гончар //Маяк. – 2011. – 24 груд. – С.3.
173. КАРАНДА Я. Попіл Корюківської трагедії стукає в наші серця [Текст] /Ярослав Каранда //Деснян. правда. – 2011. – 24 груд. – С.3.
174. ВЕДЕНЕЕВ Д. Позабытая трагедия: момент истины [Текст] /Дмитрий Веденеев //X-FILES. Секретные материалы 20 века. – 2011. – №4. – С.7-9.

2012

175. АКТУАЛЬНІ проблеми партизансько-підпільного руху в Україні в роки Великої Вітчизняної війни [Текст]: матеріали Міжнар. наук. конф., м. Корюківка, 14 грудня 2011 р. /редкол.: В.М.Тканко (гол. редкол.), Л.І.Буряк, С.В.Бутко та ін.; упоряд.: С.В.Бутко, Р.І.Пилявець. – Чернігів: Десна Поліграф, 2012. – 144 с.

Із змісту: Огієнко В.І. Корюківська трагедія 1943 року: меморіалізація та офіційні репрезентації, с.90-100. Бутко С.В. Вшанування пам'яті жертв Корюківської трагедії 1943 р. в контексті міжнародної історико-меморіальної практики, с.101-105. Толкачова О.О. Спогади свідків Корюківської трагедії 1943 року як джерело дослідження нацистського злочину, с.114-116.

176. УКРАЇНА під нацистською окупацією: спалені села (1941–1944 рр.): Анот. покажч. /За ред. В. Ф. Солдатенка; авт.-упоряд.: С.В.Бутко, Л.С.Герасименко, А.М.Киридон, Р.І.Пилявець, В.М.Яременко. – К.: ДП НВЦ «Пріоритети», 2012. – 362 с.

С. 3-6, 12, 26, 275-276: Трагедія Корюківки.

177. ГОНЧАР О. Буде ще один фільм про Корюківську трагедію [Текст] /О.Гончар //Маяк. – 2012. – 28 січ. – С. 9.

178. ГАЙОВА І. Районна і міська влади майбутній меморіал бачать в різних місцях [Текст] /І.Гайова //Маяк. – 2012. – 4 лют. – С. 2.

179. НАЗАРОВА З. Меморіал у Корюківці [Текст] /Зоя Назарова //Деснянка вільна. – 2012. – 25 лют. – С.2.

Бесіда з головою Корюків. РДА О.Довгалем про оголошений конкурс на кращу проектну пропозицію Меморіального комплексу пам'яті жителів спаленої Корюківки фашистськими окупантами 1-2 березня 1943 року.

180. РОБОТА по створенню меморіального комплексу в Корюківці триває [Текст]: [оголошено конкурс на кращу проектну композицію] //Маяк. – 2012. – 25 лют. – С. 2.

181. МУСІЙ О. «Навіщо це треба? Це все уже забули!» – кілька років тому сказав один із чернігівських чиновників корюківчанці Галині Поповій, якій зараз 75 років, коли вона запитала про те, які заходи плануються до дня корюківської трагедії [Текст] /Ольга Мусій //Гарт. – 2012. – 1 берез. – С.11.

182. БУЗАК І. І. Етапи підготовчих робіт [Текст]: [Всеукраїнський Меморіал крок за кроком до втілення задуму] /І.Бузак // Маяк. – 2012. – 3 берез. – С. 3,

183. ДЗЮБА Г. Почуйте і мій голос [Текст]: [думка про меморіал] /Г.Дзюба //Маяк. – 2012. – 3 берез. – С. 3.

184. САВЧЕНКО В. Його також могло б не бути... [Текст] /В.Савченко //Маяк. – 2012. – 3 берез. – С. 3.

185. ШМАТОК З. Енкаведист заборонив Олександрю Корнієвському робити фотознімки спаленої Корюківки [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2012. – 3 берез. – С.3.

Корюківка, 2.03.2012: мітинг-реквієм пам'яті загиблих 6700 мирних жителів міста від рук окупантів та їхніх прислужників, презентація довідника «Мартиролог встановлених жертв Корюківської трагедії 1943 року». Історія фото на обкладинці книги – спаленого міста з архіву корюківця О.Корнієвського.

186. УСТИМЕНКО В. Чорний березень 1943 року [Текст] /Василь Устименко //Отчий поріг. – 2012. – №3 (берез.) – С. 15.

187. НАУМЕНКО В. Ніхто і ніщо не забуті [Текст] /Віталій Науменко //Деснян. правда. – 2012. – 8 берез. – С. 2.

Мітинг-реквієм з нагоди вшанування пам'яті жертв Корюківської трагедії 1943 року за участю керівників обласної і районної влади, істориків, науковців, ветеранів війни та свідків трагедії.

188. ШМАТОК З. Вклонімося Корюківці [Текст] /Зоя Шматок //Деснян. правда. – 2012. – 8 берез. – С. 4.

189. БОЖОК В. Фільм про Корюківську трагедію покаже обласне ТБ [Текст] /Віктор Божок //Маяк. – 2012. – 10 берез. – С. 3.

Назва кінострічки «Корюківка: відроджені з попелу».

190. ЖЕРТВ Корюківської трагедії перепоховують на території меморіального комплексу [Текст] //Маяк. – 2012. – 31 берез. – С. 2.

191. ШМАТОК З. Як Вас звати, лікарю Безродний? [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2012. – №76 (22 верес.). – С.6.

Нарис про Г.М.Безродного (?-1967) – колишнього головного лікаря Корюків. районної лікарні, заслуженого лікаря УРСР, який рятував партизанів і людей, що на диво вижили під час Корюківської трагедії, нагородженого партизанськими медалями і орденами Трудового Червоного Прапора і Знак Пошани.

192. ШМАТОК З. Чи збудують Меморіал у Корюківці? [Текст] /Зоя Шматок //Деснянка вільна. – 2012. – №97 (6 груд.). – С.9.

Указ Президента є, а коштів держава не виділяє, обласний та районний бюджети їх не мають.

ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ І НАЗВ КНИГ ТА СТАТЕЙ

- Аврамишина В. Мій рідний краю, ти навек воскрес 137
Акт Корюковской районной... 1
Акт о зверствах фашистских захватчиков... 4
Актуальні проблеми партизансько-підпільного руху... 175
Артозеев Г. Партизанская былль 19
Березневі заграви 128
Божок В. 1-3 березня – 63-тя річниця Корюківської... 126
Божок В. Крок за кроком – до втілення 159
Божок В. Учасники її дізналися про нові... 170
Божок В. Фільм про Корюківську... 189
Бузак І. І. Етапи підготовчих робіт 182
Бутко С. Пам'ять незнищенна 171
Валентій О. Тяжке минуле 102
Васильев О. Пам'ять наших сердець 87
Веденеев Д. Позабытая трагедия 174
Верещака Л. Це потрібно живим... 65
Веденеев Д. Кров і попел Корюківки 146
Відбудуємо рідне місто 15
Війна, яку неможливо забути 103
Водоп'ян І. З племені нескорених 33
Водоп'ян І.І. Граніт 39
Гайова І. Районна і міська влади... 178
Гальченко В., Протопопов П. На цій нескореній землі 50
Герої партизанської боротьби 18
Гончар О. Буде ще один фільм... 177
Гончар О. Перші кроки на шляху до Меморіалу 161
Гончар О. Реквієм пам'яті 104
Гончар О. Спільнота підтвердила – меморіалу бути 172
Державін (б.і.). Ліквідуємо наслідки... 16
Дзюба Г. Почуйте і мій голос 183
Димич А., Студёнова Л. Корюковка – город Феникс 158
До Корюківки приїдуть науковці 164
Довгаль О. Робота над будівництвом Меморіалу... 165
Дорогою примирення 123
Доропій І. О, Боже, святий спасителю 110
Дудко О. Визволителі 83
Дудко О. Зачистка Корюківки... 97

Дудко О. Кривавились тривожно блискавиці 78
Душко Р. Немов страшний сон 75
Жертв Корюківської трагедії перепоховують... 190
Журба К. Полум'яні сторінки 35
Заріцька М. Їхні серця з нами 54
Згадати прізвища жертв... 162
Ивушкин Н.Б. За все в ответе 22
Из доклада областной... 2
Из обращения подпольного обкома... 3
История городов и сел Украинской ССР 42
Із доповіді Чернігівської обласної... 5
Інна Коломієць 41
Історія міст і сіл Української РСР 27
Калініна О. Хай буде мир 66
Каранда Я. Попіл Корюківської трагедії... 173
Карпенко Л. Вітер пам'яті 52
Карпенко М. У пастці 89
Книга скорботи... 117
Кондратенко Д. Серце щемить і досі 80
Конкурс на кращий ескізний проект... 119
Корнієвська Д. Про холокост у нашому містечку... 116
Корнієвська Д. Свідки корюківської трагедії 154
Корнюшенко Т. Мітинг – реквієм 51
Корюківка 43
Корюківка – 43 144
Корюківка – наша біль і любов 105
Корюківка пам'ятає і вшановує 114
Корюківка 1-2 березня і 9 березня 1943 року 141
Корюківка, 1943... 6
Корюківська трагедія 101
Корюківський меморіал 74
Костюк Г. І врятувала мати синів... 47
Костюк Г. Нескорена Корюківка 77
Костюк Г. Нескорене місто 24
Костюк Г. Пам'ятайте, це люди! 37
Кошель Ф. Березневий серця щем Корюківки 79
Кравченко О. Розповідаю усім 57
Кугук О. Хатина як реліквія 44
Кузуб Г.Т. Не забути очей убивці 60
Левенок І. Чому з'явилася українська Хатинь? 138
Лесная Л. Свидетельствуют расстрелянные 20
Леус В. Це потрібно живим 34

Лисенко О. Вічний біль 53
Листопад І. Просто любов 70
Литвин В. Війна, що завжди з нами... 155
Литвин В.М. Кат мене не помітив 61
Литвин К. А все перед очима... 67
Литвиненко Н. Вічний біль Корюківки 153
Маняк В. Вінок безсмертя 69
Мартиролог встановлених жертв... 7
Микитенко М. Кров Корюківки 14
Мир тобі, нескорена Корюківко! 45
Міжнародна конференція у Корюківці 167
Мойсієнко О. Спалена – нескорена 68
Мотчана Н. Жахкі березневі дні 127
Мотчана Н. За вбивцями йшли палії 62
Мусій О. «Навіщо це треба? Це все уже забули!»... 180
Назаренко В. Пам'ять неубієнна 151
Назарова З. Дорогою примирення 124
Назарова З. Живи вічно, Корюківко! 94
Назарова З. Замість зневаги і ненависті... 125
Назарова З. Меморіал у Корюківці 179
Назарова З. Це було у Корюківці... 96
Наріжний Б. Горобинова заграда 32, 58
Наріжний Б. Незвойована Корюківка 29, 56
Науменко В. Ніхто і ніщо не забуті 187
Никифороенко (Кулик) У. Бачу той березень... 71
Павленко С. Корюківка – в жалобі 98
Павленко С. Корюківська трагедія – у пам'яті навіки 150
Павленко С. У Корюківці збудують меморіал 166
Павленко С. Чорний понеділок Корюківки 111, 112, 118
Пам'яті жертв корюківської трагедії 163
Пам'ятники і монументи України 40
Пам'ять живе у поколіннях 99
Пам'ять народу невмируща... 48
Пам'ять – не спалити 139
Панахида за жертвами корюківської трагедії 133
Першина Т.С. Фашистський геноцид... 55
Першоберезневий мітинг-реквієм 129
Петренко Н. Пісня про Корюківку 26
Попель В. Меморіал у Корюківці 73
Презентація нової книги... 143
Пріоритети 2011 року 168
Про вшанування пам'яті жертв... 9

Про заходи у зв'язку з 70-ми роковинами... 8, 11, 12
Про створення комунального закладу... 10
Робота по створенню меморіального... 179
Ромодан А. Не повинно повторитись! 38
Рубей Н. У пекельному вогні люди горіли живцем 131
Русін П. Пам'ять про трагедію... 93
Рябченко О. Корюківська трагедія 122
Савченко В. Його також могло б не бути... 184
Савченко В. Трагедія корюківської землі 130
Сапон С. Відлуння кривавого березня 76
Сещенко М. Місто наше трудове 46
Срипка М. Дитинство в огні 85
Скрипка М. Операція в містечку 106
Старченко В. «Корюківці були сміливими...» 120
Старченко В. Низько вклонімося його пам'яті 121
Сунко О. Істини ради... 90
Сунко О. Серце віщувало 107
Суровець О. Біль незабутніх днів 100
Суровець О. Болюча пам'ять не згасає 95
Суровець О. Вони жили на вулиці Вокзальній 88
Суровець О. Вони завжди з нами 92
Суровець О. Для нелюдів святого не було 113
Суровець О. Пекучу зронимо сльозу 86
Суровець О. Те, що бачили очі є істина 91
Суровець О. Чорний ранок 81
Тихоновський А.М. Тридцять років тому 28
Тихоновський Л. Як це було... 72
Ткаченко Ф. Вилітали в бурю орлята 23
Трифон Л. Звірі! 13
Трифон Л. Кореспонденція... 84
Тютюнник Є. Приречені на загибель 156
У бронзі і граніті 30
Устименко В. Пам'ять народу неубієнна 149
Устименко В. Чорний березень 1943 року 186
Устименко В. Чорний понеділок Корюківки 115
Федосенко М. Міг би розповісти більше 63
Фільм про Корюківку вийде у червні 136
Фінін Б. Фашист стріляв і палив 132
Фомічов А. Не скорилися ворогам 49
Халіман І. Знати і пам'ятати 147
Хоменко А., Піскун І. Хай війни кануть 31
Хоменко М. По велінню совісті 21

Хомко А. Думаю про Батьківщину 64
Хроленко В. Вони живуть... 82
Хронологічний довідник про тимчасову окупацію... 17
Ціна крові 109
Черниш-Мостович Г. Незгасима пам'ять 108
Чернігівська область 59
Шматок З. Вклонімося Корюківці 188
Шматок З. Енкаведист заборонив... 185
Шматок З. Корюківка стане українською Хатинню 160
Шматок З. «Корюківка, 1943: злочин проти людяності» 145
Шматок З. «Мамо-мамо, ви згоріли в огні...» 135
Шматок З. «Ми хотіли жити!» 134
Шматок З. «Мій батько був священиком» 148
Шматок З. Ні – амністії пам'яті 169
Шматок З. Сонце, світ і квіти 152
Шматок З. Чи збудують Меморіал у Корюківці? 192
Шматок З. Як Вас звати... 191
Шматуха С. Як вирок фашизмові 157
Шушкевич С. Корюківка 25
Щербонос В. Це було на Чернігівщині 36
Ясенчук О. Корюківська трагедія 140, 142

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Артозєєв Г.С. 18, 19
Безродний Г.М. 191
Бондаревський І. 70
Бразуль І. 19
Буряк Л.І. 175
Бутко С.В. 6, 7, 141, 175, 176
Герасименко Л.С. 176
Горлач Л.Н. 56
Дніпровський П. 17
Довгаль О. 179
Дудко І.П. 39
Збанацький Ю.О. 56
Киридон А.М. 176
Коломієць І.А. 30, 41
Корнієвський О. 185
Крячко С.С. 43
Макаренко Т.В. 6, 141
Малкієль С. 17
Маняк В.А. 59
Момот Л.М. 43
Огієнко В.І. 175
Петренко Н.Й. 43
Пилявець Р.І. 7, 175, 176
Піскун І. 31
Попова Г. 181
Потапенко С.Д. 121
Протопопов П. 50
Солдатенко В.Ф. 176
Студьонова Л. 158
Тканко В.М. 175
Толкачова О.О. 7, 175
Федоров О.Ф. 19, 28, 59
Чорнобривцева О.С. 41
Штюдєманн Д. 124, 125
Янко Д.Г. 40
Яременко В.М. 176

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Деснян. правда	Деснянська правда. Чернігів
Деснян. правда – вільна	Деснянська правда – вільна. Чернігів
Комс. гарт	Комсомольський гарт. Чернігів
Літ. Чернігів	Літературний Чернігів. Чернігів
Рад. освіта	Радянська освіта. Київ
Сіверян. Літопис	Сіверянський літопис. Чернігів
Уряд. кур'єр	Урядовий кур'єр. Київ

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
ДОКУМЕНТИ.....	8
КНИГИ І СТАТТІ.....	9
ДОПОМІЖНІ ПОКАЖЧИКИ.....	20
АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК АВТОРІВ І НАЗВ КНИГ ТА ТАТЕЙ.....	20
ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК.....	25
СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ.....	26